



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

Caput III. Demonstrationem tertiam repræsentat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

iterum iis, qui vel primis labris Historiam Ecclesiasticam, & profanam delibârunt, & veteres recentésque Canonistas, vel lævo oculo inspexerunt, evidens est, & manifestum. *Sicut Canonici* ait diligentissimus Antiquitatum Eruderator Vanespen. J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. n. 14. *Post dimissam vitam communem, & arreptam singularem dicti fuere Seculares, ad distinctionem eorum, qui vivunt sub certa Regulâ in communi; ita Canonica NB. post transitum dici cœperunt Canonica Seculares.* Quo quid clariùs? Volve, evolve, revolve concilia, Patres, Historicos, Canonistas, Juristas, certè nullibi offendes vel unicam, quæ *Canonica Sacularis* appellata sit, ante transitum illum, quo à vita communi est recessum. Et hinc nullus Autorum huic Minori obstreperit; sed eam omnes cœu Veritatis ipsiusmet oraculum, adorant. Unde iteratò evidente necessariâque consecutione, prono torrente fluit, quòd Capitulum *Indemnitibus. §. pen.* scriptum sit non aliis Canonissis, quam quæ vitæ communi tergum obverterunt, *Singularem* complexæ. Et hoc est secundò, quòd erat demonstrandum, quare triumphanti Veritati

Dicite io paan! & io, bis dicite paan! (a)

Aliquam multo autem tempore, jam ante Libri 6ti editionem, **CANONICARUM SECULARIUM** nomen invaluit; nam illo jam usus perverus Glossator Bernardus Compostellanus (qui floruit Anno 1250. teste *Lycosthene L. c. V. Bernardus Compostellanus*) in *c. Dilecta de Majorit. & Obed. V. Canonicas*, ibi: *Canonicas: non dicit Monachas: loquitur enim secundum consuetudinem Teutonicorum; ubi sunt CANONICÆ SECULARES &c.* & ante hunc Glossatorem nomen **CANONISSARUM** tanquam pervulgatum Anno 1220. jam tum usurpavit Cardinalis Jacobus de Vitriaco ut supra num. 3. vidimus. ibi: *Sunt Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant.* An non novo hinc argumento extunditur, Canonissas perdudum ante *c. Indemnitibus*, ut nomen *Secularium indeptas*, ita communitate exutas, & ad privatam vitam esse digressas?

Num. 23. *Diu ante Caput Indemnitibus, Canonissarum Secularium, nomen imcrebuit.*

C A P U T III.

Demonstrationem tertiam representat.

DEMONSTRATIO TERTIA.

Capitulum *Indemnitibus. §. pen.* agit de illis Mulieribus, seu Canonibus, quæ tempore editi Libri 6. sub annum 1300. vivebant, ut *Canonici Saculares*, quòd controverti non potest, cum id clarè exprimatur in ipso textu

(a) *Ovidius.*

textu. Ibi : *Sed vivunt, ut in Sacularibus Ecclesiis, Canonici Saculares.* Similia habentur *Clem. Attendentes 2. de Statu Monach. §. Illas quoque.* ibi : *Illas quoque Mulieres, quae vulgò dicuntur Canonicae Saculares, & ut Saculares Canonici vitam ducunt.*

Sed Canonici Saculares tempore editi Libri sexti sub Annum 1300 & diu ante, rejectâ *communitate*, vivebant *singulatim*, habitabant *singulatim*. Patet evidenter primò, quia *Canonici post dimissam vitam communem, & arreptam singularem, dicti fuere Saculares, & ut supra num. 21. testabatur Vanespen, vide etiam supra num. 16. verba Trithemii : Sub Theodorico Canonici &c. abjectâ vita Regulari desierunt esse Regulares.* Ergo cum in *c. Indemnitatibus. §. penult. & diu ante*, jamtum vocentur **SECULARES**, jamtum dimiserunt vitam communem & arripuerunt singularem. Jam abjectâ vitâ Regulari (scilicet communi ad Regulas Concilii Aquisgranensis potissimum exacta) *Desierunt esse Regulares, & facti sunt NOMINE, & conversatione Saculares.* Patet evidenter zdo, quia nihil decantatiùs apud Scriptores, quam quod Canonici pridem ante finem seculi tertii decimi) quando Liber sextus in lucem prodiit) passim à vitâ communi ad privatam privatâque Domicilia resilerint.

Quæ tempestas in vitam communem Canoniorum, circa Mosellam Rhenum, vicinâque loca Anno 977. defaviecit, vidimus supra ex Trithemio num. 16.

Idem turbo brevi trans Lupiam, Paderam, Visurgimque Hildesum usque ebacchatus florem communis apud Canonicos vitæ miserandum in modum decussit; nam ita scribit ad Annum 1054. Westphalorum Thucidides, Nicolaus Schaten in Annalibus Paderbornensibus : *Subtraxit hic annus è Saxoniciis Episcopis, Azelinum Hildesensem Episcopum &c. hoc demum Episcopo, ut in fastis eorum notatur, & Soluta est communis Canoniorum vita, & Claustris disciplina; singulisque (nota perbene, & à Canonicis ad Canonicas argumentare) privata Habitationes permissa sunt.*

Claruit Ivo Episcopus Carnotensis sub annum 1090. Teste Lycosthene *L. 6. V. Ivo.* Illustris hic à Doctrinâ, & Virtute Præsul Epistolâ 60. scribit : *Vita Communis in omnibus Ecclesiis penè defecit, tam Civilibus quam Diæcesanis.*

Floruit Petrus Blesensis, Archidiaconus Barthonensis, circa annum 1160. Hunc ita loquentem introducit Cellorius de Hierareh. *Eccles. L. 5. c. 6. §. unic. Olim in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis fuisse Canonicos Regulares, in COMMUNI VIVENTES, atque uno Refectorio, unòque Claustris contentos : HODIE VERO OMNES PERE ESSE SECULARES à Regulari (hoc est communi) vita prorsus alienos.*

Licet olim (verba sunt Adami Canonici Premonstratensis apud Molanum *L. 2. c. 25. de Canonic.*) *Quando omnes Canonici in communiione vivebant, non esset*

Num. 24.
Canonici
saculares
diu ante
An 1300.
Communi-
tati renun-
ciarunt;

& NB, facti sunt nomine & conversatione Saculares. Et jam in libro Decretalium edito 1230. teste Wex in Ariadn. Carolin. part. 1. tab. 21.

De Canoniciis Sacularibus expressa fit Mentio C. Inter quatuor de Religios. Domib. ibi de Monasteriis Græcorum in Saculares Canonicos convertendis

Num. 25. *assignantur tempora, quibus jam tum Vita communis exolevit apud Canonicos.* in usu illa *Distinctio Canoniarum Regularium, & Secularium*, tamen postea *dissoluta illa communione*, pauci illi qui *communioni inhaerunt*, ad *distinctionem ab illis (quibus Canoniarum Secularium nomen inditum est) Canonici Regulares dicti sunt*. Inclaruit autem *Adamus Premonstratensis* circiter annum 1160. *vita functus* anno 1180. *Supplement. Moreri V. Adam Escossois.*

Nota & *Petrum Blesensem & Adamum Premonstratensem* jam istis temporibus *ufos vocabulo OLIM*, quo *docent per diu ante sua tempora*, *communitatem Canoniarum exulasse.*

Ante annum 1200. scribit *Thomasinus* in *Veter. & Novæ Ecclesiæ disciplin.* part. 1. L. 3. c. 11. n. 10. *Obsolaverat in Ecclesiis Gallicanis vita communis Canoniarum, & temporalium partitio jam UBIQUE facta fuerat in alias atque alias Præbendas.* Pondera hic *vocabulum UBIQUE*, & *annum 1200.* ante quem jam *communitas extabuerat.*

Anno 1136. Hugo Antisiodorensis Episcopus *Canonicos suos donavit multis Parochiis, earumque Decimis, eâ conditione, ut per singulos annos totâ Quadragesimâ in Refectorio COMMUNITER comedant.* *Vestigia ea erant communis vitæ*, inquit idem *Thomas* in L. c. si sub *annum 1136. vitæ communis vestigia tantum, & quidem solo Quadragesimali tempore aderant; certè ipsa Communitas toto anno aberat.*

Hæc vita communis institutio, verba sunt *Vanespæni J. E. V.* part. 1. tit. 7. c. 1. n. 3. *In aliquibus citius in aliis serius desit.* *Circa seculum 10. nonnullos ad vitam singularem abjectâ COMMUNI convolasse, tradit Trithemius.* *Pergit Vanespæni. n. 4. hos successivis temporibus alios secutos fuisse, Scriptores seculi 11. & 12. abundè restantur, & altè deplorant.* Si autem *Scriptores seculi 11. mi & 12. id abundè testentur, abundans probatio est, quod jam Seculo 11. & 12. adeoque admodum diu ante annum 1300. natalem Libri sexti, abjectâ vitæ communione, singulariter vivere, & habitare cœperint.* Ergo *evidens est, quod non tantum Canonici Seculares tempore editi Libri sexti, sed diu ante, singulatim vixerint, & habitârunt.* Ergo *pariter evidens est, quod si Capitulum Indemnitatibus, §. penultimo. agat de istis Mulieribus, quæ vivunt ut Canonici Seculares in Secularibus Ecclesiis, agat de istis Mulieribus, quæ abjectâ communitate, vivunt & habitant singulatim.* Et hoc est quod *tertio loco, erat demonstrandum.*

Dicite io pean! & io TER dicite pean!

Num. 26. *e. Indemnitatibus solis Canonissis Secularibus. hæc est singularis viven-* *Quæ cum ita sint, poteratne amabo! Bonifacius VIII. disertius, & explicatius significare, quòd agat C. Indemnitatibus. §. penult. de Canonissis, tunc, ut nunc, SEORSIM, & SINGULATIM habitantibus (quæ solæ id temporis sub nomine Canonissarum Secularium superstites erant) quàm dum dixit se agere de illis Mulieribus, quæ vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares? nempe quæ abjecerunt communitatem, ut abjecerunt in Secularibus Ecclesiis*

Canonicos.

Canonici Seculares, quæ uni Refectorio, uni Dormitorio, unis Officinis, & toti Claustrali vitæ æternum dixerunt vale, ut dixerunt in *Secularibus Ecclesiis* *Canonici Seculares*: quæ in propria Receptacula & privata Domicilia secesserunt, ut secesserunt in *Ecclesiis Secularibus Canonici Seculares*.

Nota autem hîc, quod apud *Canonicos* etiâ nomen *Secularium* non ante sit natum, quàm extincta fuerit communitas; ut meritò nomen hoc ex sepulchro, & ruinis vitæ communis ceu infelix lolium prognatum dicatur. Et idem est esse *Canonicum Secularem*, & *singularem*; hinc Stephanus Tornacensis seculo 11. apud Vanespen L. c. monet Decanum Rhemensem ne patiatu- r communitatem aboleri, *neque tam facile juventuti singulariter, ne dicam seculariter* (verba sunt Stephani) *vivere volenti, obediat*. Et aliqua Exemplaria Hugonis Rotomagensis L. 3. contra Hæretic. c. 2. ubi de *Canonis Secularibus & Regularibus* agitur, *Canonicos Seculares* vocant *Singulares*. ibi: *ALIQUI VERO SINGULARES NUNCUPATI &c.* usque ad eò idem est *CANONICUS & CANONISSA SECULARIS*, atque *Singularis*, hoc est *singulariter* victitans.

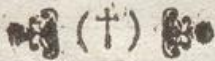
Cæterùm Nomen *Canonicorum Secularium* non tantùm obtinuit ab anno 1300. vel circiter, in *C. Indemnitatibus*. §. penult.; vel ab anno 1230. in *C. Inter quatuor de Religiosis Domib.* vel ab anno 1220. apud Jacobum de Vitriaco in *Histor. Occident.* c. 31. sed dudum ante. Eo jam utitur Adamus Canonicus Præmonstratensis, qui floruit sub annum 1160. & apud Molanum L. c. sibi obijcit: *SI CANONICI, CUR SECULARES* ꝛ. eo utitur ejusdem coætaneus Arnulphus Episcopus Lexoviensis in Epistola ad Alexandrum Papam. Ibi: *Pro Duodecim Canonicis, quos Seculares appellant.* Eo utitur sub idem tempus Petrus Blesensis dum ait: *Olim in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis fuisse Canonicos Regulares in communi viventes &c. hodie verò omnes ferè esse Seculares.*

Cellotius de Hierarcha Ecclesiast. L. 5. c. 6. §. unic. Quin Auctor est Trithemius nomen *Secularium* ab ipso desertæ communitatis initio, jam inde ab anno 977. *Canonis adhæsisse: FACTI SUNT*, inquit Trithemius, *NOMINE & CONVERSATIONE SECULARES.* Revide numerum 16. & perpende hic, quàm bellè hæc tertia Demonstratio conspiret primæ, quàm amicè conjuret secundæ.

tibus scri-
ptum est in
§. penult.

Num. 27.
Esse Cano-
nicum Se-
cularem,
& Singu-
larem sy-
nonyma
sunt.

Num. 27.
Quante
tempore
ante C. In-
demnita-
tibus, no-
men Cano-
nicorum
Seculari-
um obti-
nerit.



D

CAPUT